

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 8.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.8.10>

УДК: 336.1

С. В. Качула,

д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2540-862X>

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ТА ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ БЮДЖЕТНИХ ВИДАТКІВ

S. Kachula,

*Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Finance,
Banking and Insurance, Dnipro State Agrarian and Economic University*

METHODOLOGICAL APPROACHES TO FINANCIAL ANALYSIS AND THE ASSESSMENT OF BUDGET EXPENDITURE EFFICIENCY

Стаття присвячена дослідженню методологічних підходів проведення фінансового аналізу та оцінки ефективності бюджетних видатків як інструментів підвищення результативності управління публічними фінансами. Розглянуто сутність і класифікацію бюджетних видатків, визначено їх роль у забезпеченні соціально-економічного розвитку. Проаналізовано традиційні та сучасні методи фінансового аналізу, зокрема динамічний, структурний, факторний, а також методи «вартість–результат», «вартість–ефективність» і «вартість–корисність». Окрему увагу приділено

застосуванню програмно-цільового підходу, системи ключових показників ефективності (KPI) та аудиту ефективності у державному секторі. Узагальнено міжнародний досвід оцінювання бюджетних видатків та можливості його адаптації в Україні. Запропоновано практичні рекомендації щодо вдосконалення методичної бази аналізу, інтеграції цифрових інструментів та підвищення прозорості бюджетного процесу для забезпечення ефективного використання державних ресурсів.

This article provides a comprehensive examination of the methodological approaches to financial analysis and the evaluation of the efficiency of budgetary expenditures, which are essential for improving the effectiveness and transparency of public financial management. It begins with an analysis of the concept and classification of budget expenditures, emphasizing their critical role in ensuring sustainable socio-economic development. The study explores traditional financial analysis methods, including trend analysis, structural analysis, and factor analysis, alongside contemporary techniques such as cost-benefit analysis (CBA), cost-effectiveness analysis (CEA), and cost-utility analysis (CUA). Particular attention is devoted to the application of the program-targeted budgeting approach, the establishment and monitoring of key performance indicators (KPIs), and the role of performance auditing in enhancing accountability within the public sector. Furthermore, the article synthesizes international best practices and frameworks for assessing budget expenditure efficiency, highlighting successful cases from OECD and EU countries. It discusses the challenges and opportunities related to adapting these approaches within the Ukrainian fiscal context, considering institutional and regulatory particularities. The integration of digital analytical tools and big data technologies is also addressed as a means to increase the accuracy and timeliness of financial assessments. The research concludes with practical recommendations aimed at refining the methodological toolkit for evaluating budget expenditures, promoting evidence-based decision-making, and fostering greater fiscal discipline and transparency. These improvements are vital for optimizing public resource allocation,

enhancing the effectiveness of government programs, and ultimately contributing to socio-economic progress.

Ключові слова: *фінансовий аналіз; бюджетні видатки; ефективність; бюджетний контроль; програмно-цільовий підхід; ключові показники ефективності (KPI); публічні фінанси.*

Keywords: *financial analysis; budget expenditures; efficiency; budget control; program-target approach; key performance indicators (KPI); public finances.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Ефективне використання бюджетних ресурсів є однією з головних умов сталого соціально-економічного розвитку будь-якої країни. Проте на практиці часто спостерігається неузгодженість між обсягом бюджетних видатків і досягнутими результатами, що свідчить про існування суттєвих проблем у методах фінансового аналізу та оцінки їх ефективності. Відсутність єдиної та системної методології ускладнює об'єктивну оцінку доцільності і результативності бюджетних програм, що призводить до нераціонального розподілу публічних фінансів, зниження прозорості бюджетного процесу та втрати довіри громадськості. Актуальність проблеми посилюється в умовах жорсткої бюджетної дисципліни, зростаючих суспільних очікувань щодо якості державних послуг та необхідності адаптації міжнародних стандартів оцінки ефективності. У науковому плані це ставить завдання розробки та вдосконалення методологічних підходів, які б враховували специфіку бюджетної сфери та забезпечували комплексну, кількісну і якісну оцінку бюджетних видатків. З практичної точки зору, удосконалення методів фінансового аналізу та впровадження системних інструментів оцінки ефективності сприятиме підвищенню результативності управління публічними фінансами, оптимізації бюджетного процесу та формуванню підзвітності державних органів перед суспільством. Вирішення цих завдань має значний вплив на економічну стабільність і соціальну справедливість у країні. Таким

чином, проблема формування надійної методологічної бази для фінансового аналізу та оцінки ефективності бюджетних видатків є як науково-теоретичною, так і практичною, що визначає її важливість і необхідність подальших досліджень у цій сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика оцінки ефективності бюджетних видатків є предметом численних наукових досліджень в Україні. Серед основних авторів, які активно займаються цією темою, можна виокремити: Л.Лисяк та ін. [2; 12-13]; Ю.Радіонова [5-6]; К.Роменську та ін. [14]; С. Свірко та ін. [7]; І.Чугунова та ін. [9; 10-11] та ін. Сучасні наукові дослідження зосереджені на розробці та удосконаленні методів фінансового аналізу і оцінки ефективності бюджетних видатків, зокрема в аспектах програмно-цільового планування, використання ключових показників ефективності та впровадження цифрових інструментів аналітики. Вчені аналізують фінансові потоки, структурні дисбаланси бюджету та адаптацію міжнародного досвіду до українських умов, проте існує недостатність комплексних методологій, що враховують як кількісні, так і якісні показники ефективності у всіх сферах публічних фінансів. Через це виникає потреба у систематизації методологічних підходів із урахуванням сучасних викликів та трансформацій бюджетної сфери, що й обґрунтовує актуальність даної статті.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження та систематизація методологічних підходів до фінансового аналізу та оцінки ефективності бюджетних видатків із урахуванням сучасних викликів публічного управління, а також розробка рекомендацій щодо вдосконалення методичного інструментарію для підвищення прозорості, результативності та ефективності використання бюджетних ресурсів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансовий аналіз бюджетних видатків виступає фундаментальним інструментом для розуміння процесів формування, розподілу та використання державних фінансових ресурсів. Його теоретичні засади базуються на глибокому розумінні сутності бюджетних видатків як категорії, що відображає грошові ресурси, спрямовані

на реалізацію функцій держави, забезпечення суспільних потреб та підтримку соціально-економічного розвитку. У науковій літературі під бюджетними видатками зазвичай розуміють сукупність видатків, що здійснюються з державного бюджету з метою фінансування публічних послуг, інфраструктурних проектів, соціальних програм та інших державних ініціатив. В Бюджетному кодексі України [1] наводиться визначення терміну «видатки»: «кошти, спрямовані на виконання бюджетних програм, передбачених відповідним бюджетом».

Видатки виступають одним із головних індикаторів фінансової спроможності та динаміки розвитку держави, адже вони відображають постійний процес спрямування уповноваженими державними інституціями коштів бюджету, позабюджетних ресурсів, а також власних фінансових засобів підприємств і організацій на реалізацію потреб, визначених у чинному бюджетному законодавстві. Їх обсяг формується під впливом двох основних чинників: фінансових можливостей бюджету та масштабів і характеру завдань держави, що закріплені у прогнозах реалізації цільових соціально-економічних програм і стратегічних пріоритетів [6].

Згідно з чинною бюджетною класифікацією, державні видатки групуються за окремими позиціями та охоплюють чотири ключові напрями: програмний розподіл, що передбачає фінансування цільових комплексних програм; відомчий, який відображає асигнування за головними розпорядниками бюджетних коштів; функціональний, що визначає спрямування ресурсів на виконання конкретних функцій держави у межах визначених сфер діяльності; та економічний, який включає поточні витрати, інвестиційні (видатки розвитку) та кредитування з урахуванням вирахування сум погашення. Класифікація бюджетних видатків має ключове значення аналізу та дозволяє глибше проаналізувати структуру витрат, визначити пріоритетні напрями фінансування та виявити можливі резерви оптимізації бюджетних видатків.

Концепція ефективності бюджетних витрат тісно пов'язана із загальним поняттям ефективності у економіці, однак має свої особливості, зумовлені

специфікою публічного сектору. Під ефективністю розуміють співвідношення між результатами, досягнутими внаслідок використання бюджетних ресурсів, та витратами, що на це були спрямовані. Важливо також розмежовувати поняття ефективності і результативності, де перша відображає економічну доцільність і оптимальність витрат, а друга – рівень досягнення поставлених цілей. Оцінка ефективності у бюджетній сфері враховує не лише фінансові показники, а й соціальні та економічні наслідки, що робить її багатогранною і комплексною задачею.

Ю.Родіонов [5] пропонує розглядати ефективність як економічне поняття окремо у межах напрямів господарської діяльності і в узагальненому вимірі, коли оцінюється сукупний вплив отриманих результатів і ефектів на соціально-економічний розвиток та підвищення якості життя населення.

Критерії оцінки ефективності бюджетних видатків можна розділити на п'ять основних груп, взаємопов'язаних між собою та спрямованих на комплексне відображення результативності використання державних ресурсів (рис. 1).

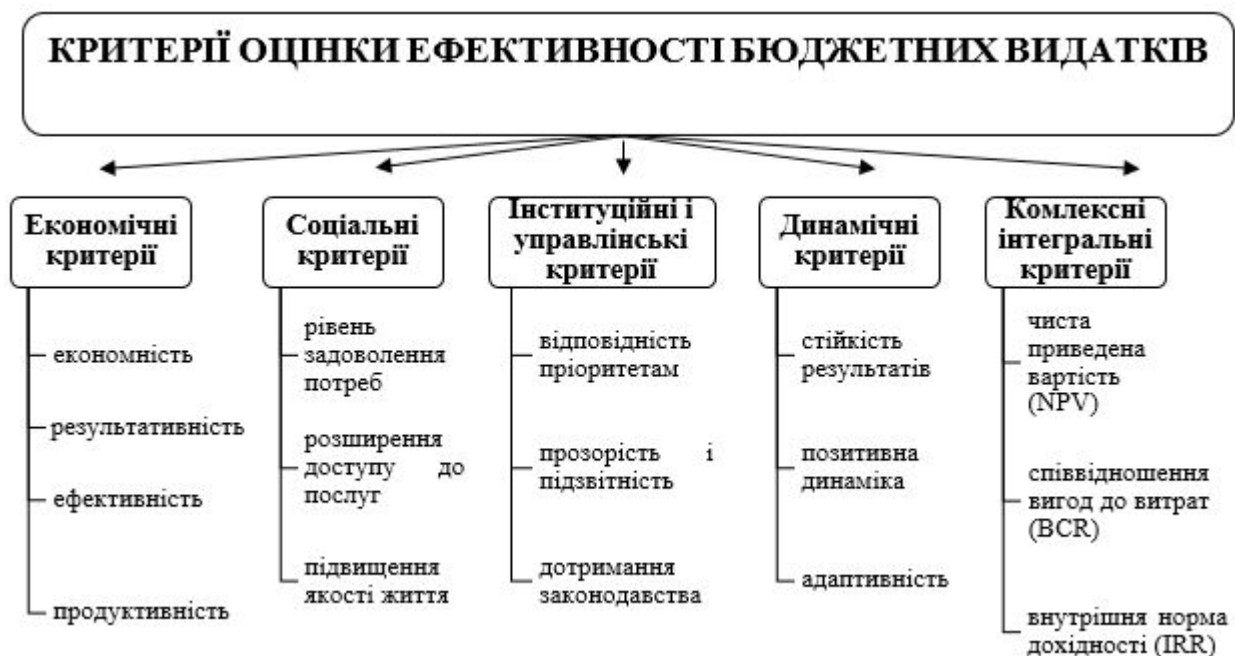

Рис. 1. Критерії оцінки ефективності бюджетних видатків

Джерело: складено автором на основі [5-6;10-12]

Економічні критерії включають економність, результативність, ефективність та продуктивність та дають змогу оцінити співвідношення витрат і досягнутих результатів. Соціальні критерії відображають рівень задоволення потреб населення, доступність публічних послуг і вплив на якість життя. Інституційні та управлінські критерії характеризують відповідність бюджетних витрат стратегічним пріоритетам, прозорість і дотримання фінансової дисципліни. Динамічні критерії враховують сталість і позитивну динаміку результатів у часі, а також адаптивність до змін зовнішнього середовища. Завершує класифікацію група комплексних інтегральних критеріїв, що базується на фінансових показниках: чистій приведений вартості (NPV), співвідношенні вигод до витрат (BCR) та внутрішній нормі дохідності (IRR), які забезпечують кількісну оцінку ефективності у довгостроковій перспективі.

Методи фінансового аналізу бюджетних витрат є ключовим інструментом для оцінки їхньої структури, динаміки та впливу на загальні бюджетні показники. Вони дозволяють не лише виявити закономірності та тенденції у розподілі публічних коштів, але й оцінити ефективність управління ресурсами в умовах обмежених бюджетних можливостей. Традиційні методи, що широко застосовуються, включають аналіз динаміки, який дає змогу простежити зміни в обсягах витрат за певний період, виявити тенденції збільшення або зменшення видатків, а також їх сезонні коливання. Структурний аналіз, у свою чергу, дозволяє детально дослідити розподіл бюджетних витрат за різними категоріями, функціональними напрямками або рівнями управління. Завдяки цьому методу можна визначити питому вагу окремих статей у загальному бюджеті, що сприяє більш точному розумінню пріоритетів державної політики та виявленню потенційних зон для оптимізації. Застосування структурного аналізу також дає змогу оцінити відповідність фактичного розподілу витрат нормативним документам і бюджетним програмам. Факторний аналіз дозволяє встановити основні чинники, що впливають на зміну обсягів бюджетних витрат. Використовуючи цей метод, аналітики можуть розділити загальну зміну витрат

на складові, пов'язані з різними економічними, соціальними або політичними факторами.

Сучасний фінансовий аналіз все більше орієнтується на використання методів, що базуються на оцінці співвідношення витрат і результатів. Одним із таких підходів є метод «вартість–результат» (Cost–Benefit Analysis, CBA), який дозволяє кількісно оцінити економічні вигоди від реалізації бюджетних програм у порівнянні з витратами на їх виконання. Розширення аналітичних можливостей відбувається завдяки методу «вартість–ефективність» (Cost–Effectiveness Analysis, CEA), який оцінює співвідношення між затратами та досягненням конкретних цілей, навіть якщо ці цілі не можуть бути виражені у грошовому еквіваленті. Крім того, метод «вартість–корисність» (Cost–Utility Analysis, CUA) дає змогу враховувати суб'єктивні фактори та преференції користувачів бюджетних послуг, що підвищує точність оцінки їх ефективності. У сукупності ці підходи формують широку методологічну базу для комплексного аналізу бюджетних витрат з урахуванням різних аспектів і параметрів. Важливу роль у фінансовому аналізі відіграють інноваційні цифрові технології, що сприяють автоматизації процесів збору та обробки даних, зниженню людського фактору і підвищенню оперативності аналітичної інформації. Застосування великих даних (Big Data) у бюджетному аналізі дозволяє виявляти приховані тенденції та аномалії, що може слугувати раннім сигналом для корекції бюджетної політики.

Таким чином, поєднання традиційних методів з сучасними аналітичними інструментами забезпечує комплексний підхід до фінансового аналізу бюджетних витрат, сприяючи підвищенню прозорості, підзвітності та ефективності використання державних ресурсів.

Оцінка ефективності бюджетних витрат є невід'ємною складовою процесу управління публічними фінансами, що забезпечує зворотний зв'язок між витратами державних коштів і досягнутими соціально-економічними результатами. Головною метою оцінки є визначення ступеня досягнення запланованих цілей та раціональності використання бюджетних ресурсів, що є

основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень і формування ефективної бюджетної політики [11].

Принципова складність оцінки ефективності полягає у багатовимірності показників, які необхідно враховувати: це і фінансові витрати, і якість та обсяг наданих послуг, і соціальні результати, які важко кількісно виміряти. Тому сучасні підходи до оцінки ефективності ґрунтуються на інтеграції кількісних та якісних методів, що забезпечують комплексний аналіз бюджетних програм.

Одним із ключових підходів є застосування програмно-цільового методу, що передбачає визначення чітких цільових орієнтирів, індикаторів їх досягнення та регулярний моніторинг виконання. Такий підхід дозволяє не лише оцінити обсяг і структуру витрат, але й зіставити їх із реальними результатами діяльності, виявити недоліки і ризики, а також вчасно коригувати бюджетні програми [2].

Важливим інструментом є використання системи ключових показників ефективності (KPI), які виступають кількісним відображенням цілей та результатів бюджетних програм. KPI дозволяють здійснювати порівняльний аналіз між різними проектами, оцінювати їх вклад у досягнення стратегічних завдань та визначати пріоритети у розподілі ресурсів. Розробка адекватних KPI є складним процесом, що вимагає врахування специфіки бюджетної сфери, характеру послуг і очікувань громадськості.

Методи оцінки ефективності також включають аналіз співвідношення «витрати – результати», що охоплює різні варіанти: від класичного аналізу «вартість – вигода» до розширених методик «вартість – ефективність» та «вартість – корисність». Ці підходи дозволяють не лише кількісно виміряти економічну доцільність програм, але й оцінити їх вплив на якість життя населення, соціальну справедливість та стійкість розвитку.

Не менш важливим є застосування аудиту ефективності, який забезпечує незалежну оцінку раціональності та результативності використання бюджетних коштів. Аудит виходить за межі фінансової звітності і включає аналіз досягнення цілей, відповідність нормативним вимогам, а також виявлення

ризиків і корупційних загроз, що сприяє підвищенню відповідальності державних органів та формуванню довіри суспільства до бюджетного процесу.

Сучасні виклики вимагають інтеграції цифрових технологій у процес оцінки ефективності, що дозволяє автоматизувати збір та обробку даних, підвищити точність аналізу і оперативність прийняття рішень. Застосування аналітичних платформ і штучного інтелекту відкриває нові можливості для моделювання сценаріїв, прогнозування результатів та оперативного реагування на відхилення від запланованих показників.

Таким чином, принципи і підходи до оцінки ефективності бюджетних витрат формують системний, багатовимірний інструментарій, необхідний для забезпечення раціонального, прозорого і цілеспрямованого використання державних фінансів, що є запорукою сталого розвитку і підвищення якості життя населення.

Аналіз міжнародного досвіду у сфері фінансового аналізу та оцінки ефективності бюджетних витрат дає змогу виявити кращі практики, які можуть бути адаптовані для підвищення якості управління публічними фінансами в Україні. Багато країн із розвиненими бюджетними системами застосовують комплексні методики, що поєднують програмно-цільове бюджетування, систему ключових показників ефективності (KPI) та аудит результативності як базові інструменти контролю і оцінки [7].

Особливої уваги заслуговує досвід країн Європейського Союзу, де національні бюджети орієнтуються на прозорість, підзвітність і максимальне залучення громадськості до бюджетного процесу. Запровадження електронних платформ для моніторингу і оцінки бюджетних програм забезпечує оперативність збору даних та їх відкритість для громадськості, що сприяє зміцненню довіри і підвищенню ефективності використання коштів [7].

США та Канада виділяються розвитком системи програмно-цільового бюджетування з акцентом на кількісні показники досягнення результатів і механізми мотивації державних установ до економії та підвищення продуктивності. У цих країнах широко застосовують аналітичні інструменти,

такі як Cost–Benefit Analysis (CBA) та Cost–Effectiveness Analysis (CEA), що дозволяє приймати рішення на основі комплексної оцінки витрат і вигод.

Японія і Південна Корея демонструють приклади успішної інтеграції цифрових технологій у бюджетний процес, зокрема використання систем великих даних (Big Data) і штучного інтелекту для прогнозування бюджетних показників та виявлення ризиків. Такі технологічні інновації значно підвищують точність і оперативність фінансового аналізу та оцінки ефективності.

Адаптація міжнародних практик до українських реалій вимагає врахування специфіки національної бюджетної системи, правового поля, рівня розвитку цифрової інфраструктури та соціально-економічних умов. Важливим є поступовий і системний підхід, який включає навчання кадрів, модернізацію нормативно-правової бази та розробку локалізованих методик, що поєднують світовий досвід із національними потребами. З огляду на сучасні виклики, інтеграція міжнародного досвіду в галузі фінансового аналізу та оцінки ефективності бюджетних витрат набуває особливої ваги. Країни з розвинутою економікою впроваджують фінансово-економічні стратегії спрямовані на забезпечення бюджетної стійкості шляхом розробки довгострокових прогнозів державних витрат, які є важливими для визначення середньострокової мети бюджетної політики та основою комплексної оцінки довгострокової стійкості системи державних фінансів [10]. Впровадження найкращих міжнародних практик сприятиме підвищенню прозорості бюджетного процесу, зміцненню контролю за використанням публічних коштів і формуванню культури ефективного управління ресурсами, що є важливим чинником сталого розвитку та економічної стабільності України.

Застосування методів фінансового аналізу та оцінки ефективності бюджетних витрат в умовах обмежених фінансових ресурсів набуває особливої актуальності, оскільки саме у таких умовах потреба в раціональному та цілеспрямованому використанні коштів стає критичною. Бюджетні обмеження, що виникають через макроекономічні виклики, зміни у податковій політиці чи

зовнішні шоки, суттєво ускладнюють процес прийняття управлінських рішень і вимагають застосування більш досконалих методик аналізу і оцінки. В умовах обмежених фінансових ресурсів важливо впроваджувати перспективне бюджетне планування та прогнозування. Перспективне бюджетне планування, що базується на циклічному характері економічного розвитку, збалансованості бюджету та фінансовій стійкості, сприяє трансформації фінансово-бюджетної системи в напрямку системної моделі розвитку [11].

В умовах дефіциту бюджетних ресурсів особливо важливим стає визначення пріоритетів фінансування, що базується на глибокому фінансовому аналізі та об'єктивній оцінці ефективності кожної бюджетної програми, що вимагає не лише застосування традиційних інструментів, але й інтеграції нових підходів, які дозволяють максимально врахувати вплив кожної витраченої гривні на кінцеві результати.

Особливості застосування методів оцінки ефективності проявляються також у необхідності врахування ризиків, пов'язаних із можливими скороченнями фінансування або затримками у надходженні коштів, що вимагає розробки сценаріїв розвитку подій та застосування моделей прогнозування, які базуються на сучасних цифрових технологіях, що підвищує якість управлінських рішень і мінімізує негативні наслідки для соціально-економічного розвитку.

У контексті бюджетних обмежень методи фінансового аналізу та оцінки ефективності потребують адаптації і вдосконалення, що забезпечить більш точне, оперативне і результативне управління державними ресурсами. Такий підхід сприяє збалансованому розвитку та підвищенню рівня довіри суспільства до бюджетного процесу.

Підсумовуючи, необхідно відзначити, що вдосконалення методичної бази фінансового аналізу та оцінки ефективності бюджетних витрат є ключовим чинником підвищення якості управління державними ресурсами. Запровадження більш комплексних та адаптивних методик дозволить забезпечити точнішу оцінку результативності бюджетних програм та їх впливу

на соціально-економічний розвиток. Підвищення прозорості бюджетного процесу через відкритий доступ до інформації, розвиток електронних платформ для моніторингу та активне залучення громадськості сприятимуть формуванню культури підзвітності та відповідальності у сфері публічних фінансів. Комплексне впровадження методичних інновацій, цифрових технологій і заходів з підвищення прозорості створює міцний фундамент для ефективного використання державних фінансів, що є запорукою сталого розвитку та соціально-економічного благополуччя країни.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. У ході дослідження було проаналізовано сучасні теоретико-методичні засади фінансового аналізу бюджетних витрат та оцінки їх ефективності, що є важливою складовою управління публічними фінансами. Застосування комплексних методів, зокрема аналізу динаміки, структури, факторного аналізу, а також підходів «вартість–результат», «вартість–ефективність» та «вартість–корисність», забезпечує глибоке розуміння закономірностей формування і використання бюджетних ресурсів. Дослідження підтвердило, що програмно-цільовий підхід і система ключових показників ефективності (KPI) є ефективними інструментами для моніторингу та оцінки результативності бюджетних програм, що сприяє раціоналізації видатків та підвищенню їх соціально-економічної значущості. Аналіз міжнародного досвіду засвідчив значний потенціал адаптації кращих світових практик до українських реалій, зокрема щодо впровадження цифрових технологій та підвищення прозорості бюджетного процесу. Використання сучасних інформаційних систем, автоматизація аналітичних процедур та відкритість бюджетних даних сприяють зміцненню підзвітності органів влади та активізації громадського контролю. Удосконалення методичної бази, інтеграція цифрових інструментів і забезпечення прозорості бюджетного процесу є пріоритетними напрямками подальших реформ у сфері управління публічними фінансами, що створює надійний фундамент для ефективного, прозорого і відповідального

використання державних ресурсів та має вирішальне значення для сталого соціально-економічного розвитку країни.

Література

1. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення 10 серпня 2025 р)
2. Бюджетна складова реалізації домінантних напрямів суспільного розвитку: монографія/ Лисяк Л.В., Качула С.В., Роменська К.М. та ін.; за ред. Л.В. Лисяк. Дніпропетровськ: ДДФА, 2015. 396 с.
3. Длугопольський О., Козар А. Аналіз бюджетних витрат на соціальний захист населення: виклики пандемії COVID-19”. *Вісник Економіки*, 2022. № 3. С. 38-64. <https://doi.org/10.35774/visnyk2022.03.038>.
4. Качула С.В. Державна фінансова політика соціального розвитку: монографія; Київ: КНТЕУ, 2019. 423 с.
5. Радіонов Ю.Д. Оцінка ефективності державних видатків. *Економіка України*. 2013. № 12 (625). С.76-87.
6. Радіонов Ю.Д. Формування видатків бюджету: монографія. Київ: КНТЕУ, 2019. 616 с.
7. Свірко С. В., Довгалюк В. В., Тростенюк Т. М. Методологічна модель бюджетного процесу Європейського Союзу. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. №1(107). С.70–84. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2024-1\(107\)-70-84](https://doi.org/10.26642/ema-2024-1(107)-70-84)
8. Хмелюк А.В., Гудзь А.Ю. Організація обліку й аналіз використання бюджетних коштів ГУ ДСНС України. *Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету*. 2023. № 1(6). С. 126-134. DOI: [10.31319/2709-2879.2023iss1\(6\).283022pp126-134](https://doi.org/10.31319/2709-2879.2023iss1(6).283022pp126-134)
9. Чугунов І. Я. Бюджетна стратегія суспільного розвитку : монографія; Київ: КНТЕУ, 2021. 532 с.
10. Chugunov I., Makohon V., Titarchuk M., Krykun T. The budget policy of Ukraine under martial law. *Public and Municipal Finance*. 2023. №12(1). С. 1-11. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/pmf.12\(1\).2023.01](http://dx.doi.org/10.21511/pmf.12(1).2023.01)

11. Chugunov I., Liubchak I. Vatulov A., Titarchuk M., Chugunov V., Zaychuk S. State budget expenditures under martial law: Case of Ukraine. *Public and Municipal Finance*. 2025. Vol. 14(2). pp. 52-63 DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/pmf.14\(2\).2025.06](http://dx.doi.org/10.21511/pmf.14(2).2025.06)
12. Lysiak L, Kachula S., Hrabchuk O., Filipova M., Kushnir A. Assessment of financial sustainability of the local budgets: case of Ukraine. *Public and Municipal Finance*. 2020. Vol. 9/1. PP. 48-59. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/pmf.09\(1\).2020.05](http://dx.doi.org/10.21511/pmf.09(1).2020.05).
13. Lysiak L., Kachula S., Kushnir A., Datsenko V., Tereshchenko T. Assessment of Financial Sustainability of Local Budgets in the Budget Management System Using Kohonen Maps. *Universal Journal of Accounting and Finance*. Vol. 9(6), pp. 1558-1570, 2021. DOI: <http://dx.doi.org/10.13189/ujaf.2021.090633>
14. Romenska K., Kachula S., Huba M., Dudchuk O., Lapa M. State financial flows for ensuring security in the international economic environment. Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2024. Vol. 4 (57). C. 317-331. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.57.2024.4430>

References

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), The Law of Ukraine “Budget Code of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (Accessed 10 August 2025)
2. Lysyak, L.V. (ed.), Kachula, S.V. and Romenska, K.M. (2015), *Biudzhetna skladova realizatsii dominantnykh napriamiv suspil'noho rozvytku* [Budget component of the implementation of dominant areas of social development], Dnepropetrovsk, Ukraine.
3. Dluhopolskyi, O. and Kozar, A. (2022), “Analysis of budget spending on social protection: challenges of the COVID-19 pandemic”, *Visnyk Ekonomiky*, vol. 3, pp. 38-64.
4. Kachula, S.V. (2019), *Derzhavna finansova polityka sotsial'noho rozvytku* [State financial policy of social development], KNTEU, Kyiv, Ukraine.
5. Radionov, Yu.D. (2013), “Evaluating the effectiveness of public spending”, *Ekonomika Ukrainy*, vol. 12 (625), pp. 76-87.

6. Radionov, Yu.D. (2019), *Formuvannia vydatkiv biudzhetu* [Budget expenditure formation], KNTEU, Kyiv, Ukraine.
7. Svirko, S.V., Dovhalyuk, V.V. and Trosteniuk, T.M. (2024), “Methodological model of the budget process of the European Union”, *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, vol.1(107), pp. 70-84.
8. Khmelyuk, A. and Hudz, A. (2023), “Organisation of accounting and analysis of the use of budgetary funds by the Ukrainian SSNS”, *Ekonomichnyj visnyk Dniprovs'koho derzhavnoho tekhnichnoho universytetu*, vol. 1(6). pp. 126-134.
9. Chugunov, I. (2021), *Biudzhetna stratehiia suspil'noho rozvytku* [Budget strategy for social development], KNTEU, Kyiv, Ukraine.
10. Chugunov, I., Makohon, V., Titarchuk, M. and Krykun, T. (2023) “The budget policy of Ukraine under martial law”, *Public and Municipal Finance*, vol. №12(1), pp. 1-11.
11. Chugunov, I., Liubchak, I. Vatulov, A., Titarchuk, M., Chugunov, V. and Zaychuk, S. (2025), “State budget expenditures under martial law: Case of Ukraine”, *Public and Municipal Finance*, vol. 14(2), pp. 52-63.
12. Lysiak, L, Kachula, S., Hrabchuk, O., Filipova, M. and Kushnir, A. (2020), “Assessment of financial sustainability of the local budgets: case of Ukraine”, *Public and Municipal Finance*, vol. 9(1), pp. 48-59.
13. Lysiak, L., Kachula, S., Kushnir, A., Datsenko, V. and Tereshchenko, T. (2021), “Assessment of Financial Sustainability of Local Budgets in the Budget Management System Using Kohonen Maps”, *Universal Journal of Accounting and Finance*, vol. 9(6), pp. 1558-1570.
14. Romenska, K., Kachula, S., Huba, M., Dudchuk, O. and Lapa, M. (2024), “State financial flows for ensuring security in the international economic environment”, *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, vol. 4 (57), pp. 317-331.

Стаття надійшла до редакції 15.08.2025 р.